Europski parlament
2024-2029

USVOJENI TEKSTOVI

P10_TA(2025)0146

Sigurnost opskrbe energijom u EU

Rezolucija Europskog parlamenta od 8. srpnja 2025. o sigurnosti opskrbe energijom u Uniji (2025/2055(INI))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 194.,

– uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 2009/119/EZ od 14. rujna 2009. o obvezi država članica da održavaju minimalne zalihe sirove nafte i/ili naftnih derivata[1] (Direktiva o zalihama nafte),

– uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 28. svibnja 2014. naslovljenu „Europska strategija energetske sigurnosti” (COM(2014)0330),

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2017/1938 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2017. o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe plinom i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 994/2010[2],

– uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU[3],

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije[4],

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2019/941 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o pripravnosti na rizike u sektoru električne

---

1 SL L 265, 9.10.2009., str. 9., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/119/oj.
2 SL L 280, 28.10.2017., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1938/oj.
3 SL L 158, 14.6.2019., str. 125., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj.
4 SL L 158, 14.6.2019., str. 54., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj.

energije i stavljanju izvan snage Direktive 2005/89/EZ[1],

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 11. prosinca 2019. naslovljenu „Europski zeleni plan” (COM(2019)0640),

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 8. srpnja 2020. naslovljenu „Energija za klimatski neutralno gospodarstvo: strategija EU-a za integraciju energetskog sustava” (COM(2020)0299),

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1153 Europskog parlamenta i Vijeća od 7. srpnja 2021. o uspostavi Instrumenta za povezivanje Europe i stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1316/2013 i (EU) br. 283/2014[2],

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 2021. o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uredaba (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 („Europski zakon o klimi”)[3],

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2022/869 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2022. o smjernicama za transeuropsku energetsku infrastrukturu, izmjeni uredaba (EZ) br. 715/2009, (EU) 2019/942 i (EU) 2019/943 i direktiva 2009/73/EZ i (EU) 2019/944 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 347/2013[4],

– uzimajući u obzir zajedničku komunikaciju Komisije i Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 18. svibnja 2022. naslovljenu „Vanjsko djelovanje EU-a u području energetike u svijetu koji se mijenja” (JOIN(2022)0023),

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 18. svibnja 2022. naslovljenu „Plan REPowerEU” (COM(2022)0230),

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 18. listopada 2022. naslovljenu „Digitalizacija energetskog sustava – akcijski plan EU-a” (COM(2022)0552),

– uzimajući u obzir završno izvješće o procjeni Radne skupine EU-a i NATO-a za otpornost kritične infrastrukture, objavljeno u lipnju 2023.,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2023/1791 Europskog parlamenta i

---

1 SL L 158, 14.6.2019., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/941/oj.
2 SL L 249, 14.7.2021., str. 38., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj.
3 SL L 243, 9.7.2021., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj.
4 SL L 152, 3.6.2022., str. 45., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj.

Vijeća od 13. rujna 2023. o energetskoj učinkovitosti i izmjeni Uredbe (EU) 2023/955 (preinaka)[1] (Direktiva o energetskoj učinkovitosti);

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Agencije za opskrbu Euratoma za 2023.,

– uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2023/2413 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. listopada 2023. o izmjeni Direktive (EU) 2018/2001, Uredbe (EU) 2018/1999 i Direktive 98/70/EZ u pogledu promicanja energije iz obnovljivih izvora te o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća (EU) 2015/652 (Direktiva o obnovljivoj energiji)[2],

– uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2024/1788 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište plina iz obnovljivih izvora, prirodnog plina i vodika, izmjeni Direktive (EU) 2023/1791 i stavljanju izvan snage Direktive 2009/73/EZ (preinaka)[3];

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1789 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o unutarnjem tržištu plina iz obnovljivih izvora, prirodnog plina i vodika, o izmjeni uredbi (EU) br. 1227/2011, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942 i (EU) 2022/869 i Odluke (EU) 2017/684 te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 715/2009 (preinaka)[4],

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1787 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o smanjenju emisija metana u energetskom sektoru i izmjeni Uredbe (EU) 2019/942[5],

– uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2024/1711 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o izmjeni direktiva (EU) 2018/2001 i (EU) 2019/944 u pogledu poboljšanja modela tržišta električne energije u Uniji[6],

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1747 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o izmjeni uredaba (EU) 2019/942 i (EU) 2019/943 u pogledu poboljšanja modela tržišta električne

---

1 SL L 231, 20.9.2023., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj.
2 SL L, 2023/2413, 31.10.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj.
3 SL L, 2024/1788, 15.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj.
4 SL L, 2024/1789, 15.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1789/oj.
5 SL L, 2024/1787, 15.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1787/oj.
6 SL L, 2024/1711, 26.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj.

energije u Uniji (Uredba o poboljšanju modela tržišta električne energije)[1],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 14. studenoga 2024. o mjerama EU-a protiv ruske flote u sjeni i osiguravanju potpune provedbe sankcija protiv Rusije[2],

– uzimajući u obzir izvješće Saulija Niinistöa naslovljeno „Sigurniji zajedno – jačanje europske civilne i vojne spremnosti i pripravnosti” (Niinistöovo izvješće), objavljeno 30. listopada 2024.,

– uzimajući u obzir tematsko izvješće Europskog revizorskog suda 09/2024 naslovljeno „Sigurnost opskrbe plinom u EU-u”[3],

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 29. siječnja 2025. naslovljenu „Kompas konkurentnosti za EU” (COM(2025)0030),

– uzimajući u obzir zajedničku komunikaciju Komisije i Visoke predstavnice Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 21. veljače 2025. naslovljenu „Akcijski plan EU-a za kabelsku sigurnost” (JOIN(2025)0009),

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 26. veljače 2025. naslovljenu „Akcijski plan za priuštivu energiju” (COM(2025)0079),

– uzimajući u obzir zajedničku komunikaciju Komisije i Visoke predstavnice Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 26. ožujka 2025. o Europskoj strategiji za Uniju pripravnosti (JOIN(2025)0130),

– uzimajući u obzir članak 55. Poslovnika,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za industriju, istraživanje i energetiku (A10-0121/2025),

A. budući da je energetska sigurnost ključna sastavnica otpornog, održivog i konkurentnog gospodarstva; budući da je pouzdana i cjenovno pristupačna opskrba energijom neophodna za gospodarski rast, industrijsku produktivnost i društvenu dobrobit;

B. budući da osiguravanje opskrbe energijom predstavlja prioritet u vrijeme opće sigurnosne krize i potrebne pripravnosti na obrambene izazove;

C. budući da Europska unija, unatoč potencijalu za razvoj vlastite čiste

---

1 SL L, 2024/1747, 26.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1747/oj.

2 SL C, C/2025/809, 11.2.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/809/oj.

3 SL C, C/2024/3937, 27.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3937/oj.

energije iz obnovljivih izvora, uvozi više od 60 % svoje energije, uključujući 90 % plina i 97 % nafte[1], zbog čega je osjetljiva na poremećaje u energetskoj opskrbi;

D. budući da EU ima potencijal za razvoj obnovljivih izvora energije i da se od objave posljednje Komisijine strategije energetske sigurnosti 2014. proizvodnja domaće energije iz obnovljivih izvora znatno povećala – proizvodnja energije vjetra za 98 %, solarna fotonaponska energija za 314 %, solarna toplinska energija za 22 % i energija oceana za 244 %; budući da se u istom razdoblju u Uniji smanjila domaća proizvodnja fosilnih goriva, točnije proizvodnja ugljena pala je za 53 %, nafte za 31 %, a plina za 73 %;

E. budući da će i s mrežom u kojoj prevladava energija iz obnovljivih izvora Europa do 2035. morati osigurati više od 100 GW novog stalnog kapaciteta čiste energije kako bi se osigurala pouzdanost, energetska sigurnost i niži troškovi[2];

F. budući da jaz između proizvodnje energije i potražnje EU-a negativno utječe na trgovinsku bilancu EU-a, pri čemu je 2024. uvoz ugljena, nafte i plina iznosio 427 milijardi EUR, što je smanjenje u odnosu na vrhunac od 602 milijarde EUR 2022.[3];

G. budući da se proizvodnja nuklearne energije u Uniji od 2014. smanjila za 24 %[4]; budući da brojne države članice potvrđuju svoju predanost širenju nuklearne energije kao stupa svojih energetskih strategija i nastavljaju razvijati svoje projekte u području nuklearne energije;

H. budući da diversifikacija izvora energije doprinosi otvorenoj strateškoj autonomiji EU-a, energetskoj sigurnosti i otpornosti na

---

1 Europska komisija, „Pitanja i odgovori o planu REPowerEU: Zajedničko europsko djelovanje za cjenovno pristupačniju, sigurniju i održiviju energiju”, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hr/qanda_22_1512.

2 Radna skupina za čisti zrak, „24/7 carbon-free energy: How Europe can and must secure clean electricity around the clock” (Energija bez ugljika bez prestanka: Kako Europa može i mora osigurati kontinuiranu čistu električnu energiju), https://www.catf.us/2023/11/24-7-carbon-free-energy-europe-secure-clean-electricity-around-clock/?utm.

3 Izvješće Komisije o cijenama i troškovima energije u Europi (COM(2025)0072), str. 13. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025DC0072.

4 Eurostat, „Statistički podaci o nuklearnoj energiji”, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Nuclear_energy_statistics.

poremećaje u vanjskoj opskrbi;

I. budući da se primjenom proizvodnje čiste domaće energije iz obnovljivih izvora te mjera energetske učinkovitosti i uštede energije u cijelom lancu vrijednosti smanjuje ovisnost o vanjskim izvorima energije i povećava sigurnost opskrbe energijom; budući da su politike energetske učinkovitosti EU-a polučile strukturne rezultate, pri čemu je potražnja za energijom dosegnula vrhunac 2006. i smanjila se 2023. za 20 %[1], naglašavajući energetsku učinkovitost kao najisplativiji način za smanjenje emisija, povećanje konkurentnosti, povećanje potrošnje energije i poboljšanje energetske sigurnosti;

J. budući da se države članice razlikuju u pogledu prirodnih i zemljopisnih karakteristika, opskrbe energijom, sigurnosti, izvora i politika;

K. budući da Ruska Federacija desetljećima svoju opskrbu Europske unije naftom, ugljenom i plinom koristi kao oružje za stvaranje razdora među državama članicama te od ljeta 2021. kako bi potaknula inflaciju i oslabila europsku odlučnost da pruži potporu Ukrajini u njezinoj opravdanoj borbi za slobodu; budući da je ruski rat protiv Ukrajine započeo 2014.; budući da Rusija od 24. veljače 2022. provodi nezakonitu, ničim izazvanu i sveobuhvatnu ratnu agresiju na Ukrajinu; budući da su se države članice u Izjavi iz Versaillesa[2] dogovorile da će ponovno procijeniti kako zajamčiti sigurnost svoje opskrbe energijom te postupno i „što prije ” ukinuti svoju ovisnost o uvozu plina, nafte i ugljena iz Rusije, među ostalim ubrzavanjem razvoja obnovljivih izvora energije i proizvodnjom ključnih komponenti te ubrzavanjem smanjenja ukupne ovisnosti EU-a o fosilnim gorivima, uzimajući u obzir nacionalne okolnosti i odabire država članica u pogledu kombinacija izvora energije; budući da je u planu REPowerEU predložen niz mjera za prestanak uvoza ruskih fosilnih goriva najkasnije do 2027.;

L. budući da, iako je uvoz većine nafte i ugljena iz Rusije pod sankcijama, uvoz ruskog plina i nuklearne energije ostao je nažalost izvan režima sankcija EU-a zbog zabrinutosti u pogledu sigurnosti opskrbe;

M. budući da se udio ruskog plina iz plinovoda, kako ukapljenog prirodnog plina (UPP) tako i plina iz plinovoda, u ukupno energiji

---

[1] Europska agencija za okoliš, „Primary and final energy consumption in the European Union” (Potrošnja primarne i konačne energije u Europskoj uniji), Europska agencija za okoliš, https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/primary-and-final-energy-consumption/primary-and-final-energy-consumption-1?activeTab=6fbd444d-c422-4a78-8492-fd496bd61b7a.

[2] Vidjeti https://www.consilium.europa.eu/media/54795/20220311-versailles-declaration-hr.pdf.

uvezenoj u EU znatno smanjio, s 45 % 2021. na približno 19 % 2024.; budući da je uvoz fosilnih goriva iz Rusije u Uniju u trećoj godini invazije premašio financijsku pomoć koju je EU te godine poslao Ukrajini (18,7 milijardi EUR 2024.)[1]; budući da je od početka rata Rusija ukupno ostvarila 206 milijardi EUR prihoda od izvoza fosilnih goriva u EU; budući da je globalni izvoz fosilnih goriva najveći pojedinačni izvor prihoda Rusije, koji iznosi 250 milijardi EUR godišnje[2], što je 160 % ruskog vojnog proračuna za ovu godinu[3];

N. budući da je od 100 reaktora koji su aktivni u Europskoj uniji njih 18, smještenih u pet zemalja EU-a, ruskog ili sovjetskog dizajna, pri čemu je svaki u različitoj mjeri ovisan o Rosatomu, što predstavlja poseban rizik za europsku energetsku sigurnost; budući da je Rusija 2024. zadovoljila oko 23 % ukupne potražnje EU-a za uslugama prerade urana i 24 % za uslugama obogaćivanja urana;

O. budući da Rusija zaobilazi sankcije s pomoću svoje flote u sjeni, koja prevozi naftu do voljnih kupaca pod lažnim zastavama ili bez zastave, što predstavlja ozbiljne ekološke rizike; budući da države članice još nisu provele učinkovite mjere koje je Vijeće usvojilo u 15. paketu sankcija protiv izbjegavanja sankcija putem flote u sjeni;

P. budući da je Parlament u svojoj rezoluciji iz studenoga 2024. pozvao EU i njegove države članice da zabrane sav uvoz ruske energije, uključujući ukapljeni prirodni plin i nuklearnu energiju, da zahtijevaju da se brodovima koji izvoze ukapljeni prirodni plin iz Rusije zabrani ulazak u luke EU-a i da se suzdrže od sklapanja novih sporazuma s Rosatomom ili njegovim društvima kćerima;

Q. budući da nepostojanje ažurirane snažne strategije energetske sigurnosti EU-a negativno utječe na poduzeća, industriju i kućanstva; budući da je to, uz ostale čimbenike, dovelo do naglog porasta energetskog siromaštva, pri čemu gotovo svako deseto kućanstvo

---

1 Centar za istraživanje energije i čistog zraka, „EU imports of Russian fossil fuels in third year of invasion surpass financial aid sent to Ukraine” (Uvoz ruskih fosilnih goriva u Uniju u trećoj godini invazije premašuje financijsku pomoć poslanu Ukrajini), https://energyandcleanair.org/publication/eu-imports-of-russian-fossil-fuels-in-third-year-of-invasion-surpass-financial-aid-sent-to-ukraine/.

2 Podaci po godini od ruske invazije na Ukrajinu 2021. do 2024. Vidjeti: Centar za istraživanje energije i čistog zraka, „EU imports of Russian fossil fuels in third year of invasion surpass financial aid sent to Ukraine” (Uvoz ruskih fosilnih goriva u Uniju u trećoj godini invazije premašuje financijsku pomoć poslanu Ukrajini).

3 Vidjeti: Međunarodni mirovni istraživački institut u Stockholmu, „Preparing for a Fourth Year of War: Military Spending in Russia’s Budget for 2025” (Priprema za četvrtu godinu rata: Vojna potrošnja u ruskom proračunu za 2025.).

(10,6 %) 2023.[1] nije moglo primjereno zagrijati svoj dom, što je porast u odnosu na 6,9 % 2021.[2];

R. budući da napadi na ključnu energetsku infrastrukturu mogu dovesti do istodobnog nestanka napajanja u nekoliko država članica te znatne gospodarske štete, ugroziti javnu sigurnost i utjecati na obrambenu sposobnost Unije; budući da je europski energetski sektor od početka ruske invazije na Ukrajinu preplavljen kibernetičkim napadima; budući da Rusija redovito napada ključnu energetsku infrastrukturu na Baltičkom moru; budući da sve veći broj slučajeva ugrožavanja energetske infrastrukture na moru predstavlja ozbiljan problem;

S. budući da je uloga NATO-a u energetskoj sigurnosti prvi put definirana na sastanku na vrhu u Bukureštu 2008. i da je otad ojačana; budući da NATO jača sigurnost ključne infrastrukture kako bi se spriječilo sabotiranje, među ostalim kroz nedavno pokrenutu inicijativu Baltičke straže; budući da NATO podupire nacionalna tijela u jačanju njihove otpornosti na poremećaje u opskrbi energijom koji bi mogli utjecati na nacionalnu i kolektivnu obranu;

T. budući da je povezivanje elektroenergetskih sustava baltičkih država na kontinentalnu europsku mrežu u veljači 2025. bilo ključan korak prema poboljšanju njihove energetske sigurnosti jer je time prekinuto oslanjanje na mrežu pod kontrolom Rusije, čime je smanjena geopolitička ranjivost i pojačana otpornost baltičke regije;

Nova vizija energetske sigurnosti u promjenjivom globalnom okruženju

1. podsjeća da Europska agencija za okoliš energetsku sigurnost definira kao „raspoloživost energije u svakom trenutku u različitim oblicima, u dovoljnim količinama i po razumnim i/ili pristupačnim cijenama”; smatra da bi se u okviru sveobuhvatnog pristupa energetskoj sigurnosti trebala uzeti u obzir dimenzija fizičke infrastrukture, dostupnost, pouzdanost, stabilnost i cjenovna pristupačnost opskrbe i njezina održivost te da bi naglasak trebao biti na geopolitičkoj i klimatskoj dimenziji;

2. naglašava da je energetska sigurnost međusektorsko pitanje na kojem se temelji funkcioniranje svih ključnih sektora zbog čega je neophodna za gospodarsku stabilnost, javnu sigurnost i nacionalnu otpornost; ističe da je uključivanje pitanja energetske sigurnosti u relevantne politike i procjene učinka na kojima se one temelje

---

1 Vidjeti: Eurostat, „10.6 % of EU population struggled to keep homes warm” (10,6 % stanovništva EU-a ne može zagrijati svoj dom).

2 Vidjeti: Eurostat, „Key figures on European living conditions – 2024 edition” (Ključni podaci o europskim životnim uvjetima – izdanje za 2024.),

ključno za bolju usklađenost, dosljednost i opću učinkovitost u donošenju politika EU-a;

3. naglašava da zbog trenutačne geopolitičke situacije i kontinuirane opasne ovisnosti u opskrbi energijom treba preispitati poimanje energetske sigurnosti te uviđa da je trenutačni strateški imperativ otpornost energetskih sustava, koja se tumači kao sposobnost predviđanja mogućih poremećaja, otpornosti i prilagodbe na njih te brzog oporavka;

4. naglašava da će, s obzirom na nastavak dekarbonizacije energetskog sustava, porast udjela obnovljivih izvora energije i širenje elektrifikacije, za uspješno upravljanje isprekidanošću obnovljivih izvora energije i oslobađanje punog potencijala energetske tranzicije ključno biti funkcionalno i integrirano energetsko tržište, energetska učinkovitost, integracija izvora fleksibilnosti (skladištenje električne energije i topline, vodik, sveobuhvatno razvijena i otporna infrastruktura, upravljanje potrošnjom itd.) te dovoljan kapacitet za otpremanje;

5. ističe da energetska sigurnost ne može funkcionirati bez adekvatnosti; napominje da će „problemi nestašice energije na perifernim područjima Europe 2025. prijeći na središnje dijelove kontinenta do 2033.”[1]; smatra da mehanizmi naknada za korištenje kapaciteta imaju strukturnu ulogu u osiguravanju rezervnih kapaciteta za otpremanje kako bi se osigurala adekvatnost tijekom razdoblja vršnog opterećenja ili razdoblja nestašice u opskrbi te kao pomoć za poticanje potrebnih ulaganja u proizvodni kapacitet koji tržišni signali, koji se oslanjaju isključivo na cijene u rijetkim satima oskudice, možda neće opravdati; naglašava da je potrebno osigurati da mehanizmi budu otvoreni za različite vrste resursa (kao što su resursi na strani potražnje, ušteda energije, agregacija, skladišne jedinice i prekogranični resursi) koji mogu pružati potrebne usluge, kao što je fleksibilnost, koji ne stvaraju neopravdane poremećaje na tržištu ili ograničavaju prekozonsku trgovinu te odražavaju kompatibilnost s budućim dekarboniziranim elektroenergetskim sustavom, među ostalim usklađivanjem s definiranim ograničenjima emisija kako je utvrđeno u članku 22. Uredbe o poboljšanju modela tržišta električne energije; podsjeća da naknada za mehanizme za razvoj kapaciteta pokriva samo njihovu dostupnost; naglašava da je hitno potrebno pojednostaviti i racionalizirati njihove postupke odobravanja, što se traži u reviziji Direktive o poboljšanju modela tržišta električne energije, uzimajući pritom u obzir posebne probleme tržišta električne energije u predmetnim državama članicama u postupku odobravanja koji provodi Komisija; prima na znanje izvješće Komisije o procjeni mogućnosti racionalizacije i

---

1 Europska mreža operatora prijenosnih sustava za električnu energiju (ENTSO-E), „European Resource Adequacy Assessment” (Europska procjena adekvatnosti resursa), prosinac 2023.

pojednostavnjenja postupka primjene mehanizma za razvoj kapaciteta[1] i aktualni rad na okviru za državne potpore u sklopu plana za čistu industriju s konkretnim prijedlozima za ubrzanje postupka odobrenja; napominje da, iako tržište uravnoteženja pruža osnovne kratkoročne usluge, ono još nije pogodno za ulaganja te stoga poziva Komisiju da razvije poticaje za izgradnju fleksibilnih sredstava koja su tržištima uravnoteženja hitno potrebna;

6. naglašava da se u okviru dekarbonizacije trebaju uzeti u obzir posebnosti država članica i njihovih regija, uključujući najudaljenije europske teritorije i regije na koje se primjenjuje Fond za pravednu tranziciju, njihova razina pristupa različitim vrstama čistih izvora energije, potrebe njihovih industrija i ranjivost njihovih građana kako bi se osigurala pravedna tranzicija kojom se održava energetska sigurnost stvaranjem sinergija među klimatskim ambicijama, zemljopisnim i prirodnim uvjetima te društvenim i gospodarskim okolnostima;

7. prima na znanje da je potreban širi pristup nefosilnim rješenjima za fleksibilnost i skladištenju energije koji uključuje molekule i toplinu; ističe potencijal sustava centraliziranog grijanja koji se mogu koristiti skladištenjem toplinske energije za smanjenje temperature petlje i uključivati otpadnu toplinu, solarnu, geotermalnu i druge obnovljive izvore energije, po potrebi, uz upotrebu prirodnog plina u prijelaznom razdoblju; skreće pozornost na važnu ulogu koju optimalna upotreba visokoučinkovite kogeneracije, u skladu s Direktivom o energetskoj učinkovitosti, može imati kao doprinos uravnoteženju elektroenergetske mreže i konkurentnosti nekih industrijskih sektora, posebno onih koji u svojim industrijskim procesima ne raspolažu alternativnim načinima proizvodnje cjenovno pristupačne topline; naglašava da je u tu svrhu potrebno modernizirati i proširiti mreže centraliziranoga grijanja;

8. naglašava da tehnološka neutralnost ima ključnu ulogu u poboljšanju sigurnosti opskrbe energijom, uz istodobno izbjegavanje učinka ovisnosti o tehnologijama i poticanje održivosti, gospodarske učinkovitosti i pravedne tranzicije; podsjeća da je potrebno ulagati u raznolik portfelj čistih tehnologija koje regijama omogućuju da na troškovno učinkovit način usvoje tehnologije koje najbolje odgovaraju njihovim potrebama, čime energija postaje cjenovno pristupačnija i dostupnija;

9. napominje da se u Draghijevu izvješću[2] ističe da bi se smanjenjem ovisnosti o uvozu fosilnih goriva povećala konkurentnost EU-a te cjenovna pristupačnost i sigurnost opskrbe; napominje da je prirodni

---

1 COM(2025)0065.

2 Vidjeti Draghijevo izvješće o konkurentnosti EU-a, https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en.

plin trenutačno sastavni dio energetske sigurnosti EU-a, s potražnjom od 320 milijardi kubičnih metara 2024., i prima na znanje prognoze Međunarodne agencije za energiju (IEA) u kojima se navodi umjerena potražnja od 260 milijardi kubičnih metara godišnje do 2035.[1], dok je u scenariju REpowerEU predviđeno moguće smanjenje potražnje od 184 milijarde kubičnih metara do 2030., što podrazumijeva smanjenje potražnje za prirodnim plinom od približno 50 % u manje od pet godina, u usporedbi s potražnjom od 356 milijardi kubičnih metara 2022.; podsjeća na Draghijev prijedlog da se uspostavi sveobuhvatna strategija za prirodni plin kako bi se upravljalo njegovom ulogom tijekom tranzicije i osigurala opskrba njime, što bi trebalo usmjeravati odabir infrastrukture, međunarodna partnerstva i zakonodavstvo; sa zabrinutošću napominje da su nedosljedne politike u pogledu prirodnog plina oslabile trgovinski položaj poduzeća iz EU-a, zbog čega su izložena cijenama na svjetskom promptnom tržištu, te potencijalno stvorile razliku između onoga što je EU ugovorno osigurao i onoga što će se s vremenom uvoziti;

10. naglašava da je u okviru prava EU-a razvoj nuklearne energije i dalje u nacionalnoj nadležnosti; napominje da za one države članice koje odluče nuklearnu energiju uključiti u svoju kombinaciju izvora energije ona može imati važnu ulogu u integriranom energetskom sustavu uz sve veći prodor obnovljivih izvora energije; navodi da nekoliko država članica smatra da treba podupirati razvoj i uvođenje postojećih i novih nuklearnih tehnologija te cijelog nuklearnoga gorivnog ciklusa, što će doprinijeti izgradnji konkurentnog tehnološkog lanca opskrbe u Uniji kako bi se osigurala otvorena strateška autonomija; naglašava da je važno procijeniti puni trošak cijelog životnog ciklusa nuklearne energije, uključujući izgradnju, rad, sigurnost, utjecaj na okoliš i zdravlje, gospodarenje otpadom i razgradnju; prima na znanje postojeće i kontinuirano oslanjanje na strane dobavljače, pri čemu je 2022. oko 97 % opskrbe prirodnim uranijem u Uniji dolazilo iz prekomorskih izvora[2], te naglašava da je potrebno diversificirati izvore opskrbe uranijem i nuklearnim gorivom i pratiti preporuke Agencije za opskrbu Euratoma o razvoju pouzdanih lanaca opskrbe kako bi se zadovoljila sve veća potražnja za nuklearnim i novim nuklearnim tehnologijama; u tom pogledu prima na znanje nedavnu odluku Europske investicijske banke da obnovi svoju potporu jačanju europskih kapaciteta za obogaćivanje uranija; ističe da mali modularni reaktori i napredni modularni reaktori mogu povećati energetsku sigurnost pružanjem niskougljične energije; napominje, međutim, da ta tehnologija još nije u potpunosti razvijena; pozdravlja najavljenu procjenu mogućnosti pojednostavnjenja praksi licenciranja za nove tehnologije u području

---

1 Međunarodna agencija za energiju, World Energy Outlook 2024, EC 4Q 2024 Market Report (Svjetski energetski pregled 2024., Izvješće o tržištu plina za 4. kvartal 2024.).

2 Godišnje izvješće Agencije za opskrbu Euratoma za 2023.

nuklearne energije kao što su mali modularni reaktori;

11. uviđa da energija iz obnovljivih izvora omogućuje energetsku autonomiju i dugoročnu sigurnost opskrbe; naglašava da su obnovljivi izvori energije ključni za pružanje energetske sigurnosti jer već predstavljaju glavni izvor domaće energije za EU; ističe važnost maksimalnog iskorištavanja postojećih kapaciteta za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, posebno rješavanjem pitanja ograničavanja, s obzirom na to da je 2023. zagušenje mreže u Uniji ograničilo upotrebu više od 12 TWh električne energije iz obnovljivih izvora, što je dovelo do dodatnih 4,2 milijuna tona emisija CO_2[1]; napominje da su obnovljivi izvori energije već doprinijeli smanjenju ovisnosti EU-a o ruskom plinu jer su 2023. činili 25 % energije i 45 % električne energije potrošene u Uniji; ponovno potvrđuje važnost trajne potpore EU-a razvoju i uvođenju ustaljenih tehnologija za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, kao što su solarna energija, energija vjetra, geotermalna energija i dizalice topline; ponovno ističe da je potrebna politička i investicijska potpora za slabije razvijene sektore ili sektore u nastajanju kako bi se ubrzalo uvođenje tehnologija obnovljivih izvora koje su najrelevantnije s obzirom na nacionalne i lokalne okolnosti, kao što su inovativne geotermalne tehnologije, biometan, solarna toplinska energija, energija mora, energija plime i oseke, osmotska energija i koncentrirana solarna energija; izražava zabrinutost zbog toga što se, bez ciljanih politika potpore, neke inovativne tehnologije možda neće pravodobno komercijalizirati te stoga poziva države članice da podrže njihovo istraživanje, demonstraciju, prihvaćanje na tržištu i širenje; poziva Komisiju da predstavi plan ulaganja za te tehnologije obnovljivih izvora energije;

12. naglašava posebice potencijal geotermalne energije, za koji se procjenjuje da će do 2035. doseći 510 GW uz faktor kapaciteta od 80 do 90 %; ističe goleme neiskorištene resurse u nekim regijama EU-a i poziva Komisiju da ispuni poziv Parlamenta da se podrži razvoj geotermalne energije, među ostalim uspostavom instrumenata za ublažavanje rizika;

13. traži od Međunarodne agencije za energiju da provede analizu i procijeni mogućnosti korištenja resursa prirodnog plina u Uniji; konstatira da se domaća proizvodnja prirodnog plina u Uniji od 2020. do 2023. smanjila za više od trećine te da se očekuje da će se nastaviti smanjivati bez znatnog kratkoročnog povećanja europske proizvodnje zelenog plina, uključujući bioplin i biometan; napominje da se u Draghijevu izvješću ističe da bi, uz postupnu dekarbonizaciju i prelazak na vodik i zelene plinove u skladu s Direktivom RED III i

---

1 ACER, „Transmission capacities for cross-zonal trade of electricity and congestion management in the EU” (Prijenosni kapaciteti za prekozonsku trgovinu električnom energijom i upravljanje zagušenjima u EU-u). Izvješće o praćenju tržišta za 2024., str. 52.

planom REPowerEU kao prijelaznom mjerom, domaća proizvodnja prirodnog plina, ako to pojedinačne države članice smatraju opravdanim, također mogla doprinijeti sigurnosti opskrbe i izbjegavanju izloženosti negativnim geopolitičkim kretanjima;

14. ističe da je u promjenjivom geopolitičkom kontekstu diversifikacija ključna za ublažavanje rizika od prevladavajućeg položaja dobavljača; smatra da EU treba ojačati međunarodna partnerstva s pouzdanim dobavljačima energije, sirovina i komponenti čiste tehnologije iz svih regija svijeta, a posebno sa zemljama Europskoga gospodarskog prostora;

15. naglašava da poboljšanje energetske sigurnosti iziskuje cjelovit pristup, posebno poboljšanjem energetske učinkovitosti u ključnim energetskim sektorima krajnje potrošnje, kao što su građevinski sektor i industrija, promicanjem uštede energije, poticanjem ulaganja u istraživanje i razvoj te osiguravanjem smislenog sudjelovanja građana, što je ključno za postizanje otpornog, održivog i uključivog energetskog sustava;

16. poziva Komisiju da pri razvoju energetskog sustava EU-a vodi računa o budućim potrebama u pogledu vojnih kapaciteta i mobilnosti; sa zabrinutošću konstatira da EU uvelike ovisi o uvozu sirove nafte i naftnih derivata; poziva Komisiju da pripremi sveobuhvatnu strategiju za tekuća goriva kako bi se vojnim snagama osigurao lak pristup u kriznoj situaciji te kako bi se smanjila ovisnost o ranjivim uvoznim lancima i nepouzdanim proizvođačima, posebno temeljitim razvojem naprednih sintetičkih goriva (kao što su održiva zrakoplovna goriva i e-goriva) u Europi;

17. skreće pozornost na preporuku iz izvješća Niinistöa o potrebi za daljnjim radom na prioritetnim prometnim koridorima dvojne namjene za civilne i obrambene logističke potrebe te na proširenju lanaca opskrbe gorivom za oružane snage duž tih koridora, kao i za stvaranjem zaliha i strateških rezervi energije, što bi moglo biti posebno korisno za regije s nedovoljno razvijenom infrastrukturom cjevovoda i pohranom goriva; u tom pogledu poziva Komisiju da, s obzirom na nedavne geopolitičke promjene i potrebe za vojnom spremnošću, revidira Direktivu o zalihama nafte kako bi se ojačala energetska sigurnost i otpornost na nove vojne rizike;

18. prepoznaje veliko povećanje potražnje za energijom koju pokreće digitalni sektor, posebno znatne energetske zahtjeve podatkovnih centara i sustava umjetne inteligencije; ističe da se tim trendom naglašava hitna potreba za snažnim politikama energetske učinkovitosti i podcrtava važnost toga da EU proaktivno traži održiva rješenja usmjerena na budućnost kako bi se zadovoljila sve veća potražnja uz istodobno očuvanje otpornog energetskog sustava;

Otporna energetska infrastruktura

19. konstatira da infrastrukturna uska grla onemogućuju prednosti integracije sektora i pogoršavaju prijetnje energetskoj sigurnosti; naglašava važnost ulaganja u nove energetske mreže, uključujući prekogranične spojne vodove i odobalne mreže, i optimizacije postojeće infrastrukture kako bi se povećao kapacitet s pomoću tehnologija za jačanje mreže, uz istodobno smanjenje novih infrastrukturnih potreba s ciljem omogućavanja integracije obnovljivih izvora energije i drugih novih proizvodnih postrojenja, uklanjanja razlika u cijenama, poboljšanja ukupne učinkovitosti sustava i poticanja solidarnosti među državama članicama u slučaju energetske krize; naglašava potrebu za tehnički izvedivim planiranjem infrastrukture kojim se uzimaju u obzir geografske i prirodne značajke uz istodobno osiguravanje dugoročne održivosti i izbjegavanje stvaranja neupotrebljive imovine;

20. poziva Komisiju da hitno procijeni područja u kojima spojni vodovi nisu dovoljni kako bi se postigao trenutačni cilj od 15 % međusobne povezanosti utvrđen u Uredbi (EU) 2018/1999[1]; naglašava važnost projekata od zajedničkog interesa u olakšavanju učinkovitog i sigurnog protoka električne energije među državama članicama i regijama, čime se jačaju prekogranična integracija i energetska solidarnost unutar EU-a; prepoznaje ulogu Instrumenta za povezivanje Europe za energetiku (CEF-E) u dovršetku navedenih ulaganja i ponavlja svoj poziv da se njegovo financiranje znatno poveća pri predlaganju sljedećeg višegodišnjeg financijskog okvira;

21. poziva države članice da ubrzaju postupke izdavanja dozvola za elektroenergetska postrojenja i mreže; napominje da bi pretjerano dugi postupci izdavanja dozvola mogli stvoriti pravnu nesigurnost, čime bi se ugrozila adekvatnost resursa zbog odgađanja provedbe ključnih projekata, bilo za obnovu kapaciteta ili obnovu postojećih proizvodnih lokacija odnosno za razvoj infrastrukture za prijenos, distribuciju ili skladištenje; pozdravlja pozitivan napredak postignut u pogledu odredbi donesenih u posljednjoj reviziji Direktive o energiji iz obnovljivih izvora i hitne uredbe o izdavanju dozvola[2] kako bi se ubrzali, racionalizirali i pojednostavnili postupci izdavanja dozvola;

22. podsjeća da se klimatske promjene i dalje pogoršavaju, a energetski sustav sve više opterećuje zbog ekstremnih vremenskih uvjeta, kao što su toplinski valovi koji dovode do pada mreže u termoelektranama, suše zbog kojih se smanjuje proizvodnja i teške oluje, poplave i požari koji oštećuju dalekovode i plinovode;

---

1 Uredba (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o upravljanju energetskom unijom i djelovanjem u području klime (SL L 328, 21.12.2018., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj).

2 Uredba Vijeća (EU) 2022/2577 od 22. prosinca 2022. o utvrđivanju okvira za ubrzavanje uvođenja energije iz obnovljivih izvora, (SL L 335, 29.12.2022., str. 36. , ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2577/oj).

naglašava da bi utjecaj klimatskih promjena na proizvodna sredstva, mreže i obrasce potrošnje trebalo bolje integrirati u modeliranje i pripravnost energetske infrastrukture; ističe potrebu za otpornim planiranjem energetskog sustava, uključujući strategije prilagodbe klimatskim promjenama kao što su napredne tehnologije hlađenja, fleksibilnost mreže, decentralizirana proizvodnja iz obnovljivih izvora i pojačana zaštita infrastrukture; ističe važnost integracije plana prilagodbe klimatskim promjenama, koji se temelji na početnoj procjeni na temelju rizika, u energetske projekte od njihovih najranijih faza razvoja;

23. poziva Komisiju da nastavi rad na nadogradnji Direktive (EU) 2022/2557[1] o otpornosti kritičnih subjekata olakšavanjem njezine potpune i usklađene provedbe tako što će se pružiti najbolje prakse, smjernice i metodologije te organizirati prekogranične aktivnosti osposobljavanja i vježbe za potporu državama članicama, nadležnim tijelima i energetskim subjektima od ključne važnosti;

24. naglašava potrebu za ulaganjem u zaštitu i otpornost energetske infrastrukture od prijetnji koje uzrokuje čovjek kao što su vojni, hibridni i kibernetički napadi; izražava zabrinutost zbog nedavnih pokušaja sabotaže u Baltičkome moru i poziva na snažnije djelovanje na razini EU-a kako bi se zaštitila ključna energetska infrastruktura EU-a, uključujući prekogranične veze sa zemljama izvan EU-a, kao što su podmorski cjevovodi i kabeli, odobalne vjetroelektrane i međusobna povezanost, osmišljene za potporu najpogođenijim državama članicama, te kako bi se dopunile nacionalne mjere; pozdravlja u tom pogledu Zajedničku komunikaciju o Akcijskom planu EU-a za kabelsku sigurnost;

25. konstatira da decentralizacija energetskog sustava, koja jača otpornost i olakšava energetsku tranziciju, te povećanje raznolikosti izvora i autonomije, smanjuju ovisnosti o centraliziranim elektranama, umanjuju rizik od isključenja, poboljšavaju stabilnost mreže i omogućuju brži oporavak od poremećaja; istodobno naglašava da veći broj udaljenih i raspršenih izvora energije, skladišta energije i novih priključaka iziskuju povećane mjere kako bi se osigurala opsežna zaštita infrastrukture;

26. poziva Komisiju da izvuče pouke iz rata u Ukrajini, posebno o ključnoj ulozi koju elektroenergetska povezanost, mikromreže, distribuirana solarna energija, energija vjetra i skladištenje baterija imaju u osiguravanju veće otpornosti elektroenergetske mreže na vojne napade, uključujući kibernetičke napade, bespilotne letjelice i projektile; pohvaljuje kontinuirane napore Ukrajine da održi

---

[1] Direktiva (EU) 2022/2557 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o otpornosti kritičnih subjekata i o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 2008/114/EZ (SL L 333, 27.12.2022., str. 164., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj).

funkcionalnost i sigurnost svojeg energetskog sustava s obzirom na rusku ratnu agresiju te naglašava da potpora Ukrajini podrazumijeva i pomoć u zaštiti stabilnosti njezine nacionalne električne mreže;

27. sa zabrinutošću napominje da mali distribuirani izvori energije povezani s internetom, kao što su inverteri, nisu obuhvaćeni odgovarajućim postupcima ocjenjivanja sukladnosti u okviru zakonodavstva o kibernetičkoj sigurnosti, kao što je Akt o kibernetičkoj otpornosti[1], te, s obzirom na to da se njima može upravljati na daljinu i da njihov softver ažurira proizvođač, koji je u mnogim slučajevima nepouzdani dobavljač, to takvim nepouzdanim dobavljačima može dati kontrolu nad elektroenergetskim mrežama EU-a; potiče Komisiju da uspostavi obvezne procjene rizika za distribuirane izvore energije na temelju zemlje podrijetla, osiguravajući da proizvodi koji se kontroliraju iz jurisdikcija s mogućim sigurnosnim problemima podliježu strogom nadzoru i zahtjevima u pogledu lokalizacije; poziva na veću otpornost u europskim lancima opskrbe promicanjem proizvodnje distribuiranih izvora energije u EU-u i poticanjem savezništva s pouzdanim međunarodnim partnerima; ističe potrebu za odgovarajućim brojem stručnjaka specijaliziranih za kibernetičku sigurnost i bliskom koordinacijom među državama članicama kako bi se te ranjivosti uklonile;

28. poziva energetska poduzeća koja upravljaju kritičnom infrastrukturom da blisko surađuju s Agencijom EU-a za kibernetičku sigurnost i osiguraju najnaprednije alate za kibernetičku sigurnost; smatra da bi trebalo ojačati suradnju s NATO-om u području kibernetičke sigurnosti kako bi se suzbile hibridne prijetnje energetskoj sigurnosti Europe;

29. konstatira da države članice trebaju učiniti sve što je u njihovoj moći kako bi povećale svoju otpornost, što obuhvaća sposobnost sprečavanja, zaštite, odgovora, odupiranja, ublažavanja, apsorpcije, prilagodbe i oporavka od incidenata, uzimajući u potpunosti u obzir međuovisnost energetskog tržišta EU-a i mogući domino učinak koji bi infrastrukturni nedostaci u jednoj zemlji mogli imati diljem Unije; posebno naglašava potrebu za jačanjem aspekta oporavka, koji bi se mogao postići učinkovitim europskim mehanizmom popravka i odgovora te nacionalnim i regionalnim operativnim planovima, koji bi mogli poslužiti kao važan element strategije odvraćanja EU-a; napominje važnost solidarnosti EU-a u odgovoru na moguće infrastrukturne incidente, osiguravajući koordinirano djelovanje i

---

[1] Uredba (EU) 2024/2847 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2024. o horizontalnim zahtjevima u pogledu kibernetičke sigurnosti za proizvode s digitalnim elementima i o izmjeni uredbi (EU) br. 168/2013 i (EU) 2019/1020 te Direktive (EU) 2020/1828 (Akt o kibernetičkoj otpornosti) (SL L, 2024/2847, 20.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2847/oj).

uzajamnu potporu među državama članicama;

30. podsjeća da je energetska infrastruktura posebno osjetljiv sektor kojemu je potrebna zaštita od stranih interesa; potiče države članice i Komisiju da uklone sigurnosne rizike povezane sa stranim ulaganjima u energetsku infrastrukturu i njezinom kupnjom; izražava zabrinutost zbog niza potencijalno osjetljivih stranih ulaganja, posebno u mreže; u tom pogledu pozdravlja aktualnu reviziju Uredbe o provjeri stranih ulaganja[1] kao pravovremeni korak prema usvajanju striktnog strateškog pristupa razvoju i nadzoru europske energetske infrastrukture;

31. naglašava da bi energetska sigurnost trebala uključivati opskrbu ključnim čistim tehnologijama, komponentama i kritičnim sirovinama te ističe potrebu da se diversificira njihova nabava; poziva na veću potporu industriji proizvodnje mreža u EU-u kao strateškom stupu energetske tranzicije, s posebnim naglaskom na osiguravanju pravednog i konkurentnog regulatornog okruženja za europske proizvođače, uz istodobno istraživanje potencijala za zahtjeve u pogledu lokalnog sadržaja za jačanje energetske sigurnosti, otpornosti lanca opskrbe i industrijske konkurentnosti; poziva na ažuriranje okvira za javnu nabavu kako bi se pojednostavnilo i smanjilo administrativno opterećenje mrežnih operatora u pogledu pristupa potrebnim mrežnim tehnologijama;

32. naglašava važnost uključivanja načela kružnosti u osmišljavanje ključne infrastrukture i opreme te poziva na veću potporu njihovoj provedbi u cilju smanjenja ovisnosti EU-a o uvozu stranih sirovina i poboljšanja učinkovitosti resursa;

Postupno ukidanje opskrbe ruskom energijom

33. ističe da su izazovi koje predstavlja nedostatak solidarnosti u EU-u i od strane nekih država članica koje daju prednost određenim interesima doveli do toga da je cijeli kontinent postao svjestan opasnosti od ovisnosti o nepouzdanom dobavljaču energije koji izvoz energije upotrebljava kao oružje; ističe da pouke izvučene iz ruske ratne agresije na Ukrajinu moraju biti u središtu budućih djelovanja EU-a, posebno ističući ključnu važnost jedinstvenog europskog odgovora kako bi se spriječile opasne ovisnosti u opskrbi energijom;

34. ističe da je EU ostvario napredak u smanjenju svoje energetske ovisnosti, uglavnom zahvaljujući planu REPowerEU i 16 paketa sankcija, što je dovelo do smanjenja uvoza ruskog plina u EU (cjevovodima i terminalima za UPP i UPP) s 45 % ukupnog uvoza

---

[1] Uredba (EU) 2019/452 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. ožujka 2019. o uspostavi okvira za provjeru izravnih stranih ulaganja u Uniji (SL L 79 I, 21.3.2019., str. 1.), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj).

plina 2021. na 19 % u 2024.;

35. izražava duboku zabrinutost zbog toga što se EU i dalje oslanja na ruski plin te je, povrh toga nedavno zabilježen porast, pri čemu je uvoz 2024. porastao za 18 % te je 2025. nastavio rasti[1]; napominje da su samo 2024. države članice kupile ruski ukapljeni prirodni plin u vrijednosti od sedam milijardi EUR, a od ruske invazije na Ukrajinu EU je uvezao rusku naftu i plin u ukupnoj vrijednosti od 200 milijardi EUR[2], čime se financira ruski ratni stroj;

36. pozdravlja objavu plana za postupno ukidanje uvoza ruske energije koji što je prije moguće mora utrti put za njegov konačni prestanak;

37. pozdravlja postupnu zabranu uvoza ruskog plina koju je predložila Komisija; naglašava potrebu za uvođenjem zabrane cjelokupnog uvoza ruskog prirodnog plina na razini EU-a najkasnije do 2027. te zabrane novih ugovora i postojećih promptnih ugovora do kraja 2025.; ustraje u tome da bi države članice, uključujući one koje trenutačno imaju koristi od ciljanih odstupanja za uvoz ruske nafte, trebale najkasnije do 2027. postupno ukinuti taj uvoz; u tom pogledu pozdravlja predstojeće zakonodavne prijedloge i poziva Komisiju da ispita upotrebu svih dostupnih prijelaznih instrumenata koji bi do 2027. mogli dovesti do prestanka uvoza ruskih fosilnih goriva, kao što su uvođenje redovitog sustava kvota za uvoz ruskog plina u EU i uvođenje gornje granice cijene za ruski ukapljeni prirodni plin, nakon procjene učinaka na tržište i cijene; poziva Komisiju da poduzećima iz EU-a pruži učinkovite i pravno utemeljene alate kako bi se olakšala njihova nastojanja da bez sankcija istupe iz dugoročnih ugovora s ruskim dobavljačima;

38. poziva države članice da u područje primjene sankcija EU-a uključe isporuke plina u EU iz terminala za ukapljeni prirodni plin Jamal i Arctic 2, kao i odgovarajuće sankcioniranje flote prijevoznika ukapljenog prirodnog plina klase led povezanih s projektom ukapljenog prirodnog plina u Jamalu; konstatira da bi sankcioniranje prijevoznika ukapljenog prirodnog plina bilo vrlo učinkovito jer je broj prijevoznika ukapljenog prirodnog plina klase led na svijetu ograničen; naglašava da bi navedene mjere zahtijevale odgovarajuće procjene pravnih i gospodarskih učinaka na dotična europska poduzeća te bi im se trebalo omogućiti da izađu iz tih ugovora;

39. pohvaljuje uključivanje lanca opskrbe nuklearnom energijom u plan;

---

1 Ažurirano novijim podacima – „The final push for EU Russian gas phase-out” (Posljednji napor za postupno ukidanje ruskog plina u EU-u), „Ember”, 27. ožujka 2025.

2 Centar za istraživanje energije i čistog zraka, „Financing Putin’s war: Fossil fuel imports from Russia during the invasion of Ukraine” (Financiranje Putinova rata: uvoz fosilnih goriva iz Rusije tijekom invazije na Ukrajinu), https://energyandcleanair.org/financing-putins-war/.

sa zabrinutošću primjećuje da je rusko nuklearno gorivo i dalje prisutno na tržištu EU-a, među ostalim putem neizravnih lanaca opskrbe, te da je 2023. 23,5 % urana potrošenog u EU-u dolazilo iz Rusije, a 30,1 % urana koji se upotrebljava u nuklearnoj floti EU-a obogatila je Rusija; napominje da su, iako domaći pružatelji usluga povećavaju kapacitete u svojim europskim postrojenjima kako bi zadovoljili povećanu potražnju jer se postrojenja proaktivno odmiču od ruske opskrbe, na razini EU-a i na nacionalnoj razini hitno potrebne jasne političke odluke kako bi se uklonile navedene slabosti u lancu opskrbe nuklearnom energijom; stoga poziva na potporu projektima unutar Unije koji doprinose većoj autonomiji i sigurnosti opskrbe nuklearnim gorivom;

40. izražava zabrinutost zbog toga što službeni podaci ne pružaju potpunu sliku o uvozu ruske energije i njezinom konačnom odredištu jer ruska nafta i plin i dalje ulaze na tržište EU-a s izmijenjenim oznakama podrijetla; sa žaljenjem konstatira da se to u nekim slučajevima događa uz pristanak uključenih državnih aktera;

41. slaže se da je odgovarajuća procjena razine uvoza energije iz Rusije preduvjet za postupno ukidanje te ovisnosti; žali zbog kontinuiranog prikrivanja uvoza ruske energije i naglašava potrebu za većom transparentnošću na energetskom tržištu EU-a; poziva države članice da objave podatke o podrijetlu uvezenog, izvezenog i potrošenog ruskog plina te poziva na primjenu svih mjera protiv prikrivanja uvoza ruske energije; primjećuje da relevantne obveze izvješćivanja utvrđene u Uredbi (EU) 2024/1787 o smanjenju emisija metana u energetskom sektoru mogu doprinijeti postizanju tog cilja;

42. pozdravlja nadolazeće prijedloge za mehanizme transparentnosti, praćenje i sljedivosti jer učinkovita provedba sankcija ovisi o kompatibilnim kontrolnim mehanizmima u svim državama članicama; naglašava hitnu potrebu da se razvije pravni mehanizam kako bi se osigurala transparentnost i sljedivost prirodnog plina koji potječe iz Rusije i izvozi se u EU kao ukapljeni prirodni plin i putem cjevovoda te da se u konačnici obuhvati uvoz nafte; naglašava da bi taj mehanizam u budućnosti trebalo proširiti na uvoz energije iz drugih odredišta; smatra da bi taj mehanizam zahtijevao suradnju među različitim službama, uključujući službe EU-a za tržišno natjecanje, Agenciju Europske unije za suradnju energetskih regulatora (ACER) i nacionalna carinska tijela; traži od država članica da razmotre jačanje ovlasti nacionalnih carinskih tijela u pogledu kaznenih istraga kako bi se osigurala učinkovitost navedenog mehanizma i uvođenje dostatnih odvraćajućih mjera i novčanih kazni, kao što su primjerene financijske kazne za izbjegavanje sankcija;

43. naglašava potrebu za donošenjem pravnog okvira za diversifikaciju, kojim bi se od svake države članice zahtijevalo da koordinirano i preko odgovarajućih nadležnih tijela pripremi izlazni plan u pogledu ruskih izvora energije, te za podržavanjem i nadzorom pripreme i

provedbe specijaliziranih izlaznih planova na razini poduzeća aktivnih u njihovim energetskim sektorima; smatra da bi ti planovi trebali uključivati dimenzije domaće proizvodnje i smanjenja potražnje;

44. oštro osuđuje pozive na povratak uvoza ruske energije u okviru mirovnog rješenja u Ukrajini; odlučno odbacuje ideju o mogućoj certifikaciji plinovoda Sjeverni tok 2 i ustraje na potpunom stavljanju izvan pogona plinovoda Sjeverni tok; upozorava na to da EU ne smije ponovno ovisiti o nepouzdanom dobavljaču i poziva Komisiju i države članice da protiv toga razviju zaštitne mjere kao što su supotpis Komisije za sve potencijalne ugovore s Rusijom ili obvezna upotreba platforme AggregateEU za tu vrstu kupnje;

45. podsjeća da je energija osnovna potreba; naglašava da postupno ukidanje ruskog uvoza energije mora biti zajednički pothvat kojim se osigurava da nijedna država članica, poduzeće ili kućanstvo ne budu zapostavljeni; naglašava da nisu sve države članice u jednakom položaju u smislu postupnog ukidanja ruske energije te stoga poziva na snažnu solidarnost među njima, uz odgovarajuće mjere potpore Komisije kako bi se osigurala pravedna i koordinirana tranzicija;

46. konstatira da postoji kratkoročna potreba da se ukinuti uvoz ruske energije zamijeni pouzdanim izvorima izvan EU-a te stoga potiče Komisiju da predloži mjere kojima bi se osigurala dostatna zamjena od strane pouzdanih partnera; naglašava, međutim, da opskrbu ruskom energijom ne bi trebalo zamijeniti novim ovisnostima u pogledu opskrbe te da bi se stoga uvoz energije dugoročno trebao postupno smanjivati učinkovitim mjerama za potporu dekarbonizaciji, elektrifikaciji te energetskoj učinkovitosti i uštedama u sektorima u kojima je to moguće i troškovno učinkovito, kao i razvojem domaće proizvodnje energije u skladu s planom REPowerEU;

47. naglašava da energetsku ovisnost o Rusiji također ne bi trebalo zamijeniti novom ovisnošću o pojedinačnim dobavljačima energetskih tehnologija, komponenti ili kritičnih sirovina;

Revizija okvira za sigurnost opskrbe

48. pozdravlja predstojeću reviziju strukture sigurnosti opskrbe, uključujući Uredbu o sigurnosti opskrbe plinom i Uredbu o pripravnosti na rizike u području električne energije, te drugo relevantno zakonodavstvo; smatra da bi nova struktura EU-a za sigurnost opskrbe trebala odražavati temeljne promjene kao što su sve veća međusektorska integracija energetskog sustava, novo geopolitičko okruženje, korjenite promjene u pravcima opskrbe, utjecaj klimatskih promjena, kao i promjene u zrelosti energetskih tehnologija koje se odražavaju u promjenama ujednačenih troškova energije i prilikama koje to predstavlja za energetsku tranziciju;

49. ističe da energetska učinkovitost ima ključnu ulogu u poboljšanju sigurnosti opskrbe energijom jer smanjuje ukupnu potražnju za energijom i ovisnost o uvozu energije te povećava otpornost sustava; smatra da bi se novi okvir za sigurnost opskrbe trebao proširiti kako bi odražavao novi način razmatranja sigurnosti opskrbe energijom, koji se ne temelji samo na izvorima energije, već i na načelu „energetska učinkovitost na prvome mjestu”, uštedi energije, cjenovnoj učinkovitosti i sposobnosti domaće proizvodnje različitih vrsta energije; konstatira da bi se Unija u kratkoročnom razdoblju trebala usredotočiti na učinkovito i pouzdano smanjenje uvoza ruske energije bez rupa u zakonu, među ostalim osiguravanjem alternativnih izvora opskrbe od pouzdanih partnera i boljom upotrebom postojeće infrastrukture, uz istodobno daljnje razvijanje domaćih alternativa uvezenim energetskim proizvodima, ako je to moguće; međutim, naglašava da je nužno razviti strukturu za sigurnost opskrbe, otpornu na promjene u budućnosti, kojom se sustavno smanjuje ovisnost o vanjskim akterima, posebno unapređenjem energetske učinkovitosti, promicanjem uštede energije, poboljšanjem kružnosti i osiguravanjem održivog rasta domaće proizvodnje čiste energije i dobro zaštićene decentralizirane energetske infrastrukture;

50. naglašava potrebu za davanjem prednosti otpornosti energetske infrastrukture, oslanjajući se na pouke izvučene iz ruske ratne agresije na Ukrajinu, ciljanih napada na njezine energetske sustave i koristi od decentraliziranih energetskih sustava; smatra da bi nova energetska sredstva trebala imati „integriranu otpornost”, uključujući na moguće vojne prijetnje i ekstremne vremenske uvjete;

51. naglašava potrebu za većom suradnjom među svim akterima u pogledu otpornosti energetske infrastrukture na učinke klimatskih promjena i prijetnje koje uzrokuje čovjek; ustraje u tome da zaštita te infrastrukture zahtijeva veću uključenost vlada, među ostalim putem javno-privatnih partnerstava; pozdravlja u tom pogledu preporuku iz izvješća Niinistö koja se odnosi na suradnju s privatnim sektorom u institucionalizaciji napora za smanjenje rizika, međusektorskih testova otpornosti na stres i proaktivnih sigurnosnih mjera; traži od Komisije da osigura da se takva suradnja odražava u planovima koji obuhvaćaju upravljanje incidentima i oporavak te da podliježe redovitim vježbama; konstatira da strategija pripravnosti Unije uključuje mjere za jačanje javno-privatnih partnerstava i poziva Komisiju da u reviziji strukture sigurnosti opskrbe dodatno razvije relevantne posebne mjere za energetski sektor;

52. napominje da je u strukturi sigurnosti opskrbe potrebno omogućiti integraciju plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova, kao što su biometan i vodik; podsjeća da je u strategiji za vodik već prepoznata uloga koju proizvodnja vodika iz obnovljivih izvora i niskougljičnog vodika može imati u pružanju fleksibilnosti i skladištenja u integriranom energetskom sustavu s visokim udjelom

obnovljivih izvora energije; poziva Komisiju da u budućem akcijskom planu za elektrifikaciju prepozna komplementarnosti između vodika i električne energije, u skladu s integracijom energetskog sektora, te da utvrdi jasne uvjete za povećanje korištenja vodika kako bi se doprinijelo energetskoj tranziciji, posebno u sektorima u kojima je teško smanjiti emisije;

53. naglašava potrebu da se rizici povezani s cjenovnom pristupačnošću uključe u nacionalne procjene rizika; poziva na transparentnost provedbe nacionalnih mjera pripremljenosti za rizike kako bi se povećalo povjerenje među državama članicama; konstatira prednosti veće usklađenosti zaštićenih kategorija potrošača (dosljednosti kategorija i stupnjevanje prioriteta isključivanja za korisnike mreže) kako bi se omogućilo definiranje koordiniranih planova za raspoređivanje opterećenja potrošača, uključujući planove za potporu ranjivim kućanstvima koja su pogođena energetskim siromaštvom ili su tijekom energetske krize izložena riziku od energetskog siromaštva;

54. ističe potrebu za jedinstvenom, otpornom i strateški koordiniranom energetskom politikom; naglašava da, kako energetska tržišta EU-a postaju sve više integrirana, energetska sigurnost sve više postaje zajednička odgovornost država članica, što zahtijeva solidarnost i usklađivanje kako bi se spriječile jednostrane mjere koje bi mogle ugroziti sigurnost cijelog EU-a; upozorava da bi jednostrana odluka jednog aktera o sklapanju štetnog energetskog sporazuma sa zemljom koja nije članica EU-a mogla izložiti cijeli EU obnovljenim energetskim krizama, nestabilnosti cijena i geopolitičkom pritisku;

55. napominje da je potrebna snažnija koordinacija među državama članicama u pogledu stavljanja izvan pogona zastarjelih proizvodnih jedinica s prekograničnim učinkom, kao i povlačenja iz sustava proizvodnih kapaciteta kako bi se osiguralo da alternativna postrojenja budu dovršena i u funkciji jer to utječe na dostupnost i cjenovnu pristupačnost energije u susjednim zemljama;

56. ističe da bi tehnologije temeljene na podacima trebale pozitivno utjecati na upravljanje energetskom sigurnošću; uviđa važnost sveobuhvatnih informacija i podataka o energiji u prepoznavanju novih prijetnji energetskoj sigurnosti i djelovanju u vezi s njima, kao i u planiranju infrastrukture te poziva na bolju koordinaciju prikupljanja takvih informacija i podataka;

57. poziva Komisiju da u prijedlog o sigurnosti opskrbe uključi tehničke odredbe za standardizaciju i interoperabilnost ključnih komponenti energetskog sustava EU-a, posebno električnih transformatora, kako bi se osiguralo da nedostatak standardizacije ne ometa europsku solidarnost;

58. pozdravlja činjenicu da je Europska mreža operatora prijenosnih

sustava za električnu energiju (ENTSO-E) osnovala novu radnu skupinu za sigurnost kritične infrastrukture, čiji je cilj analizirati i predlagati preporuke o sigurnosti kritične infrastrukture; naglašava važnost uključivanja pouka stečenih iz iskustva Ukrajine, uključujući važno stručno znanje posebne jedinice u okviru ukrajinskog operatora prijenosnog sustava zadužene za utvrđivanje i ublažavanje prijetnji kritičnoj infrastrukturi; poziva Komisiju da blisko surađuje s mrežom ENTSO-E kako bi se do 2026. dovršila sveobuhvatna sustavna procjena prijetnji elektroenergetskoj mreži EU-a;

°

° °

59. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.